

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 545/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jaroslavom Kokavcom, advokátom, 1. mája 12, Liptovský Mikuláš, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Tdo/52/2021 z 19. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva obsiahnutého v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2Tdo/52/2021 z 19. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu v Ružomberku č. k. 1 T 4/2014 z 5. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný vinným v bode 1 a 2 z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, v bode 1 v súbehu so zločinom sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona, v bode 3 až 5 z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, v bode 3 v súbehu s obzvlášť závažným zločinom sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona. Za predmetné trestné činy bol sťažovateľovi uložený nepodmienečný úhrnný trest odňatia

slobody vo výmere dvanásť a pol roka so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

3. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3 To 3/2017 z 19. decembra 2017 zamietnuté podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku ako oneskorene podané. Proti tomuto uzneseniu podala manželka sťažovateľa dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľ v podstate opiera o nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia a s tým súvisiace nerešpektovanie skoršieho rozhodnutia, ktoré bolo podľa mienky sťažovateľa vydané v skutkovo a právne obdobnej veci.

5. Sťažovateľ v úvode tvrdí, že sudca po vyhlásení rozsudku okresného súdu nepoučil obhajcu sťažovateľa o možnosti podať odvolanie s odôvodnením, že obhajca v neprítomnosti sťažovateľa (klienta) pri vyhlásení rozsudku nemá právo zahlásiť na hlavnom pojednávaní odvolanie. Z tohto dôvodu bolo v zápisnici z hlavného pojednávania vo vzťahu k sťažovateľovi len deklarované, že rozsudok okresného súdu mu bude doručený. Zjavnú nezákonnosť v postupe okresného súdu odôvodnila manželka sťažovateľa v procesnej pozícii dovolateľky tým, že obhajca mal právo zahlásiť odvolanie na hlavnom pojednávaní aj v neprítomnosti sťažovateľa (klienta). V nadväznosti na uvedené poukázala na to, že rovnaké porušenie zákona [preukázaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku], ktorého sa mal dopustiť ten istý sudca totožného okresného súdu, najvyšší súd už vzhliadol v inej veci, konkrétne v rozsudku č. k. 6Tdo/19/2018 zo 6. augusta 2018 (ďalej len „skoršie rozhodnutie“).

6. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení podľa názoru sťažovateľa nevyrovnal s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku, pretože sa dôvodne nevysporiadal s tým, či nepoučením obhajcu o možnosti podať odvolanie po vyhlásení rozsudku za neprítomnosti sťažovateľa (klienta) došlo k porušeniu zákona v neprospech sťažovateľa. Dovolacie argumentačné línie pritom bolo možné preveriť zo zápisnice o hlavnom pojednávaní, ako aj prehratím zvukového záznamu z hlavného pojednávania. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa dovolací dôvod vyriešil v podstate na štyroch riadkoch napadnutého uznesenia, keď uviedol, že obhajca sťažovateľa po vyhlásení rozsudku okresného súdu a poučení o opravnom prostriedku nepodal voči nemu odvolanie. Táto skutočnosť nie je podľa názoru sťažovateľa objektívna, pretože zo zápisnice o hlavnom pojednávaní jednoznačne vyplýva, že o práve podať opravný prostriedok bol poučený po vyhlásení rozsudku okresného súdu len prokurátor.

7. Sťažovateľ uzatvára, že v danom prípade najvyšší súd odmietol dovolanie bez riadneho odôvodnenia, pričom iný senát toho istého súdu v konaní o rovnakom skutkovom a právnom dovolacom dôvode po preskúmaní dovolania toto vzhliadol ako dôvodné (skoršie rozhodnutie).

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Jadrom ústavnej sťažnosti je v podstate námietka porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého sa mal dopustiť najvyšší súd tým, že sa nevysporiadal s dovolacími námietkami a nedôvodne sa odklonil od skoršieho rozhodnutia vydaného v obdobnej právnej veci.

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 263/03, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012, III. ÚS 292/2020, III. ÚS 45/2021, III. ÚS 122/2021, IV. ÚS 136/05, IV. ÚS 296/2022).

10. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, III. ÚS 292/2020).

11. Ústavný súd dáva sťažovateľovi primárne do pozornosti, že skutkové okolnosti a právne dôvody, o ktoré sa opiera napadnuté uznesenie na strane jednej a skoršie rozhodnutie na strane druhej, nie sú identické. Po porovnaní skoršieho rozhodnutia s napadnutým uznesením a prílohami, ktoré tvoria súčasť spisu, neostáva ústavnému súdu nič iné, len konštatovať diametrálnu odlišnosť oboch situácií, a to pokiaľ ide o skutkové okolnosti aj právne aspekty.

12. Ako v podstatnom vyplýva zo skoršieho rozhodnutia, v danej veci bolo samo osebe sporné, či obhajca obžalovaného podal odvolanie, a teda či je prítomný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku. Kým obhajca mal v skoršej veci na verejnom zasadnutí konanom 28. októbra 2015 poukázať, že odvolanie zahlásil po vyhlásení rozsudku priamo do zápisnice na hlavnom pojednávaní, odvolací súd uvedené tvrdenie spochybnil, keď prezentoval názor o tom, že obsahom spisu sú podania označené ako „*vyjadrenie k odvolaniu*“ (poškodenej) a „*oznámenie o zmene*“. Najvyšší súd následne v skoršom rozhodnutí dôvodil, že skutočnosťou prezentované jednotlivými subjektmi trestného konania mu v tejto veci neumožňujú urobiť jednoznačný záver ohľadom zahlásenia odvolania obhajcom na hlavnom pojednávaní, a teda ani jednoznačný úsudok o dôvodnosti uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku.

13. Pokiaľ ide o sťažovateľov prípad, obhajca sťažovateľa odvolanie na hlavnom pojednávaní nepodal. Pre ústavný súd je najskôr podstatná dovolacia argumentácia manželky sťažovateľa, z ktorej vyplýva, že okresný súd obhajcovi sťažovateľa znemožnil podať odvolanie na hlavnom pojednávaní. To svedčí v prospech alternatívy o nepodaní odvolania v rozhodnom čase. Sťažovateľ, na rozdiel od skoršieho rozhodnutia najvyššiemu súdu ani ústavnému súdu neargumentoval podaním odvolania obhajcom do zápisnice po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní. Z argumentácie prokurátora objektivizovanej v napadnutom uznesení ústavnému súdu vyplýva, že obhajca sťažovateľa odvolanie na hlavnom pojednávaní nezahlásil. Ani zápisnica z hlavného pojednávania nesvedčí o opaku.

14. Ústavný súd následne dáva sťažovateľovi do pozornosti, že najvyšší súd v skoršom rozhodnutí vyhovel dovolaniu prostredníctvom dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku (rovnaký dôvod, ktorým odôvodnila dovolanie aj manželka sťažovateľa), ktorý bol izolovane vzaté sporný, najmä a predovšetkým preto, lebo v danej veci bol prítomný aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, keďže v predmetnej skoršej veci rozhodoval sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (strana 6 skoršieho rozhodnutia).

15. Sťažovateľova situácia je teda v porovnaní so skorším rozhodnutím diametrálne odlišná, a to dokonca v dvoch podstatných aspektoch. Po prvé, v sťažovateľovej veci obhajca na hlavnom pojednávaní po vyhlásení rozsudku odvolanie nepodal. Pritom treba dodať, že aj keby bolo sporné, či odvolanie obhajcu na hlavnom pojednávaní zahlásené bolo, samo sebou by to, ako to vyplýva zo skoršieho rozhodnutia, na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) nestačilo. Po druhé, v sťažovateľovej veci sa nepreukázal dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, ktorý bol v skoršom rozhodnutí použitý práve na podporu vyhovenia dovolaniu pre formálne zamietnutie odvolania, teda z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku.

16. Za týchto okolností teda odmietnutie dovolania podaného podľa § 371 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku najvyšším súdom nesignalizuje problém vo vzťahu k dodržaniu základných práv sťažovateľa. Ústavný súd je názoru, že hoci čo do kvantity stručné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré konštatuje nepodanie odvolania obhajcom sťažovateľa na hlavnom pojednávaní, je dostatočne vecné, a teda ústavne udržateľné. Ani eventuálne nesprávne realizovaná poučovacia povinnosť nemôže mať v prípade úplnej pasivity obhajcu sťažovateľa (nepodanie odvolania procesne predpísaným spôsobom) za následok fikciu podaného odvolania. Taký následok Trestný poriadok nepredpokladá. Inak povedané, význam skúmania kvality splnenia poučovacej povinnosti okresným súdom by bol daný vtedy, keby obhajca sťažovateľa nejaké odvolanie na hlavnom pojednávaní podal (§ 316 ods. 2 Trestného poriadku). Práve to je podstatným diferenciačným znakom sťažovateľovej situácie a skoršieho rozhodnutia.

17. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu